

שנה"ל תשפ"ד
2023-2024

מס' הקורס: 286.4535
ד"ר רונית אלמוג
סמסטר א': יום ה' 16:00 – 18:00
אפידמיולוגיה

גילוי מוקדם של מחלות (Screening) - עקרונות ויישום

מרכזת הקורס: ד"ר רונית אלמוג

טלפון: 050-2063223

e-mail: r_almog@rmc.gov.il

יעדים ותכנים של הקורס:

- מהו גילוי מוקדם (Screening)? השואה לאבחון רגיל של מחלות ולצורות מניעה אחרות, שינוי מהלך טבעי של מחלה.
- הכרת העקרונות של בחירת מחלות ואוכלוסיות המתאימות לגילוי מוקדם, משמעות אבחון יתר בגילוי מוקדם.
- בחינת טכנולוגיות שונות לגילוי מוקדם: קריטריונים להערכה ובחירה
- הערכת תועלת ונזק בבדיקות לגילוי מוקדם של מחלות- הכרת מדדי תוצאה נפוצים, סוגי מחקרים והטיות נפוצות.
- שיטות מרכזיות להערכת עלות תועלת של בדיקות לגילוי מוקדם
- תהליכי קבלת החלטות וקביעת מדיניות לגילוי מוקדם
- הפעלת תוכניות לגילוי מוקדם באוכלוסייה: תכנון, הטמעה ותהליכי בקרת איכות.
- אספקטים התנהגותיים ואתיים של גילוי מוקדם, התגברות על מחסומים וקידום הענות. השפעת התקשורת על הענות האוכלוסייה.
- הכרה ובחינה של טכנולוגיות מרכזיות נבחרות המצויות כיום בשימוש בקרב תת אוכלוסיות שונות (ילדים, מבוגרים, נשים הרות, וקשישים) לגילוי מוקדם של מחלות שונות- סרטן, מחלות מטבוליות, מומים, מחלות זיהומיות, ליקויים קוגניטיביים וחושיים, מחלות קרדיווסקולריות וסריקה לגורמי סיכון (גנטיים, מטבוליים ואחרים).

מבנה הקורס:

הרצאות ודיון

נוכחות:

רצויה אך אינה חובה למעט חובת ההצגה של העבודה בכיתה

מטלות וקביעת הציון:

עבודה מסכמת. בתחילת הקורס תועלה לאתר רשימת נושאים לבחירה לצורך העבודה. ניתן לבחור בנושא אחר באישור המרצה. ניתן להגיש עבודה סמינריונית בתיאום עם המרצה.
העבודה תוצג בכיתה ותימסר לבדיקה.

תכנית הקורס :

מס'	תאריך	נושא
*1	04.01.2024	מבוא השוואה מול אבחון רגיל ומניעה ראשונית, הגילוי המוקדם כתהליך - שלבים קריטיים, נזקים ועקרונות כלליים
2*	11.01.2024	קריטריונים להפעלת תכנית סריקה
3*	18.01.2024	מחלות יעד לסריקה- שכיחות, חומרה, מהלך המחלה ושלבים קריטיים בהתפתחותה
*4	25.01.2024	אבחון יתר (overdiagnosis) של מחלות בתכניות סריקה – הגדרה, גורמים, הערכת היקף התופעה ונזקיה בתכניות סריקה שונות
5	01.02.2024	קריטריונים להערכת תבחינים לגילוי מוקדם- מדדי תוקף וניבוי, שימוש בעקומות ROC
6	08.02.2024	הערכת התועלת והנזק בהתערבויות לגילוי מוקדם של מחלות- בחירת מדדי תוצאה, הכרת מדדי תוצאה נפוצים, הטיות נפוצות

מס'	תאריך	נושא
7	15.02.2024	תבניות מחקר להערכת תוצאי התערבויות גילוי מוקדם – ניסויים ומחקרים תצפיתיים
8	22.02.2024	תהליכי קבלת החלטות וקביעת מדיניות בגילוי מוקדם הפעלת תוכניות סריקה: תכנון, הטמעה ותהליכי בקרת איכות- הלכה למעשה
9	29.02.2024	הצגת העבודות בפני הכתה
10	07.03.2024	הצגת העבודות בפני הכתה
11	14.03.2024	הצגת העבודות בפני הכתה

* שיעורים בזום

רשימת קריאה

Raffle A.E, Gray J.A.Muir Gray. (2007) Screening: evidence and practice. Oxford University Press, Oxford,

Croswell J.M., Ransohoff D.F, Kramer B.S (2010) Principles of Cancer Screening: Lessons from History and Study Design Issues. Semin Oncol. 2010 ; 37(3): 202–215

Viera AJ. (2011). Predisease: when does it make sense? Epidemiol Rev. 2011;33:122-34.

Andermann, A., Blancquaert I.,Beauchamp, S., Dery, V. (2008). Revisiting Wilson and Jungner in the genomic age: a review of screening criteria over the past 40 years Bull World Health Organ. 2008 Apr; 86(4): 318–319.

Kramer, B.S., Croswell, J.M. (2009) Cancer Screening: The Clash of Science and Intuition Annu Rev Med. 2009;60:125-37

Fletcher RH. (2011) Screening under scrutiny. Am J Epidemiol. 2011;184(2):127–128.

Harris R. (2011). Overview of Screening: Where We Are and Where We May Be Headed Epidemiol Rev (2011) 33 (1): 1-6.

Rea D et al.(2015) Addressing overtreatment of screen detected DCIS; the LORIS trial. Eur J Cancer. 2015 Nov;51(16):2296-303.

U.S. Preventive Services Task Force (USPSTF) recommendations.

<https://www.uspreventiveservicestaskforce.org/BrowseRec/Search?s=screening>

The UK National Screening Committee (UK NSC).

<https://www.gov.uk/government/groups/uk-national-screening-committee-uk-nsc>

The Canadian Task Force on Preventive Health Care (CTFPHC).

<http://canadiantaskforce.ca/ctfphc-guidelines/overview/>

סטודנט/ית יקר/ה,

- אם יש לך לקות למידה או מוגבלות/בעיה רפואית שעשויה להשפיע על לימודיך, ושבגינה את/ה זקוק/ה להתאמות אנא פנה/י לדיקנאט הסטודנטים למדור נגישות ולקויות למידה: דוא"ל LDA@univ.haifa.ac.il טל:

8249265-04

- לאבחון והתאמות בגין לקות למידה ו/או הפרעת קשב יש לפנות ליה"ל: דואל mhait@univ.haifa.ac.il טל:

8249022-04

- אם יש ברשותך מכתב התאמות מהאוניברסיטה ואת/ה זקוק/ה להנגשה בקורס אנא פנה/י אליי בשעות הקבלה או במייל בסמוך לתחילת הקורס

קורס מהנה ומוצלח !